

ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ
ТА МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Відділ фінансової політики

«Затверджую»

В.о. директора ДНДІМЕ

Неботов П.Г.

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГЛОБАЛЬНИЙ ФІНАНСОВИЙ РОЗВИТОК

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітньо-науковий рівень доктор філософії

вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2024/2025</u>
Семестр	<u>4</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>3</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>іспит</u>

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Київ – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Глобальний фінансовий розвиток» розроблена на основі освітньо-наукової програми 051 – Економіка та навчального плану. Підготовлено молодшим науковим співробітником відділу фінансової політики ДНДІМЕ, к.е.н. Ганцяком М.О.

ЗАТВЕРДЖЕНО

/Начальник відділу фінансової політики

/ Кulyпінський С.В./

(підпис)

(ПІБ)

Протокол № d від «27» 08 2024 р.

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Глобальна фінансова та банківська система» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної форм навчання», затверджених розпорядженнями №071/роз. від 10.07.2019 р., № 088/роз, від 16.10.19 та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі міжнародних економічних відносин. В ній розкриваються сутнісні, інституційні та організаційні характеристики глобальної фінансової та банківської системи, її склад, призначення, особливості функціонування в сучасній економічній системі та засади впровадження інноваційних фінансових інструментів і технологій у фінансову та банківську практику.

Метою викладання дисципліни є сформувані і розвинути евристичний потенціал магістрантів на основі системного осмислення накопичених світовим досвідом теоретичних знань і уявлень щодо філософії й логіки розвитку глобальної фінансової та банківської системи.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

допомогти усвідомити логіку, форми і механізми формування та трансформації національних фінансових систем у контексті турбулентності глобального економічного середовища;

сприяти опануванню знаннями щодо структури, суб'єктної диспозиції, системи функціональної взаємодії та регулювання на глобальному фінансовому ринку;

озброїти вмінням системно оцінювати сучасні та ймовірні майбутні вимоги до розвитку та трансформації національних фінансових систем;

сформувані вміння оперувати міжнародними статистичними та обліково-аналітичними базами даних;

Міждисциплінарні зв'язки: Дана дисципліна взаємопов'язана з дисциплінами «Методологія прикладних досліджень» та «Міжнародний інвестиційний менеджмент» та є базою для вивчення дисциплін, а саме: «Глобальна цифрова економіка» та «Україна в міжнародних економічних зв'язках».

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 1 навчального модуля, а саме: «Сучасна парадигма формування глобальної фінансової та банківської системи», який є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль №1 «Сучасна парадигма формування глобальної фінансової та банківської системи»

Тема 1. Методологічні засади глобальної трансформації національних фінансових систем

Сучасні тенденції та світовий досвід функціонування і розвитку фінансових систем в умовах глобалізації. Основні тенденції розвитку національних фінансових систем Євроінтеграційний контекст валютно-фінансової взаємодії. Інституційно-регулятивна структура національної фінансової системи, визначення пріоритетних напрямів розвитку національних фінансових систем в умовах глобалізації. Розвиток фінансової системи України в умовах фінансової глобалізації.

Інтеграційні аспекти функціонування фінансової системи України. Концепція поетапної адаптації фінансової системи України у глобальному середовищі.

Тема 2. Світові фінансові центри, міста-мегаполіси і їх вплив на кон'юнктуру міжнародного фінансового ринку

Світові фінансові центри і їх роль у формуванні кон'юнктури міжнародного фінансового ринку.

Характеристика світових фінансових центрів високо розвинутих країн і їх вплив на кон'юнктуру світового господарства. Світові фінансові центри країн, що розвиваються і їх місце у системі кон'юнктурних досліджень міжнародного фінансового ринку.

Тема 3. Диверсифікація фінансово-банківської діяльності в умовах глобалізації

Сучасні тенденції розвитку глобальної фінансової інфраструктури. Диверсифікація фінансових

ринків через створення фінансових конгломератів. Передумови, види, характеристика фінансових конгломератів. Транснаціональні фінансові групи. Банківські установи-мейджори.

Характеристика етапів становлення та розвитку фінансових конгломератів в Україні. Активи міжнародних фінансових конгломератів на ринку України.

Тема 4. Вплив світової економічної кризи на розвиток національних банківських систем

Світові фінансово-економічні кризи та їх наслідки у XX-XXI столітті. Присутність банківських активів у фінансових активах світу та фінансова глибина світової економіки за показниками глобальних банківських активів. Регіональний розподіл банківських активів світу. Сучасні завдання та цілі провідних центральних банків світу. Досвід зарубіжних країн в реалізації інструментів макропруденційної політики.

Вплив COVID-19 на світову банківську систему. Сценарії розвитку світової фінансової системи після COVID-19

Тема 5. Фінансові інновації в глобальній банківській діяльності

Засади використання фінансових технологій у банківській системі. Цифрові тренди на ринку фінансових послуг. Характеристика форм прояву FinTech. Глобальні тенденції банківських інновацій. Характеристика ризиків для банків під дією FinTech. Необанки як один з основних фінтех-трендів. Перспективи використання фінансових технологій в банківському секторі.

Тема 6. Валютні інструменти забезпечення стабільності глобального розвитку

Взаємозв'язок заходів грошово-кредитного та валютного регулювання у розрізі стратегічних цілей економічної політики. Напрями впливу інструментів валютного регулювання на платіжний баланс. Структура механізму валютного регулювання.

Сучасні тенденції формування та функціонування валютного ринку в Україні. Напрями впливу інструментів валютного регулювання на рух потоків фінансового капіталу в Україні. **Тема 7. Динаміка глобальних валютних резервів та проблема глобальної ліквідності**

Теоретичні основи формування та управління золотовалютними резервами. Передумови та глобальні макрофінансові ефекти активного портфельного менеджменту валютних резервів. Структура світових валютних резервів. Методи управління валютними резервами і їх наслідки. Аналіз динаміки лідерства світової резервної валюти в сучасних умовах.

Чинники формування обсягу та структури золотовалютних резервів НБУ. Валютна структура міжнародних резервів України.

Тема 8. Національні монетарні режими та їх зовнішні наслідки

Роль монетарного регулювання у стимулюванні економічного розвитку. Механізм впливу облікової ставки центрального банку на економічні процеси. Механізм впливу операцій на ринку цінних паперів на економічні процеси. Фактори несумісності стратегічних цілей монетарної політики. Монетарна політика за умов розвитку глобальної кризи 2020 р. Заходи реагування центральних банків на епідемію коронавірусу.

Основні напрями монетарної політики України. Перспективи удосконалення монетарної політики України.

Тема 9. Глобальні тенденції розвитку корпоративних фінансів

Процеси глобалізації та корпоративні фінанси. Функціональні зв'язки між корпоративними фінансами та ринком капіталів. Інноваційний розвиток ринку деривативів: міжнародні тенденції та вітчизняні реалії. Офшорні механізми в системі управління корпоративними фінансами.

Глобальні фактори в розвитку корпоративного сектору України. Системні диспропорції розвитку корпоративних фінансів в Україні. Інституційне забезпечення та фінансово кредитні важелі державної підтримки інновацій у корпоративних фінансах.

Тема 10. Інституціональне підґрунтя фіскальних трансформацій в умовах глобальних змін

Функціональні компоненти фіскальної політики та їхні цілі, завдання, функції, інструментарій. Фіскальна політика в країнах світу за типами і моделями. Макроекономічний вимір фіскальної політики в умовах розгортання глобальної кризи. Типи побудови інституційної структури органів управління оподаткування. Податкове регулювання діяльності ТНК: світова панорама

Інституціональне регулювання згладжування фіскальних дисбалансів.

Реформування фіскальних органів України крізь призму мегатрендів глобального розвитку

Тема 11. Банківський ресурс досягнення міжнародного конкурентного статусу економіки

Механізм формування міжнародної конкурентоспроможності банківського сектору. Ієрархія рівнів міжнародної конкурентоспроможності банківського сектору. Кластерний підхід до оцінки міжнародної конкурентоспроможності банківського сектору. Показники конкурентоспроможності банківської системи. Особливості оцінки Міжнародним валютним фондом і Групи світового банку (IMF і WBG) фінансової стійкості банківського сектору країн.

Ефективність банківського бізнесу для ринків країн світу. Показники концентрації та індекс перевищення для ринків банківських послуг країн світу. Показники нерівномірності розподілу послуг на ринках банківських послуг країн світу. Показники інтегральної конкурентоспроможності українського ринку банківських послуг.

Напрями підвищення впливу банківської системи на конкурентоспроможність економіки.

Тема 12. Транскордонна міграція капітальних ресурсів: світові тенденції і вигоди для України

Найактивніші юрисдикції у транскордонних глобальних фінансах. Офшорні фінансові центри у глобальному русі капіталів. Класифікація офшорних фінансових центрів. Механізм функціонування офшорних фінансових центрів. Країни з найбільшими нелегальними відтоками капіталів. Індокси фінансової секретності країн та територій. Послідовність проведення платежів при транскордонній сек'юритизації.

Макроекономічний аналіз державного регулювання міжнародних фінансових потоків у малих відкритих економіках. Особливості державного регулювання міжнародних потоків капіталу в Україні, інституційна позиція міжнародних організацій щодо формування національної політики регулювання міжнародних потоків капіталу.

Тема 13. Фактори фінансової дестабілізації економічного розвитку України в умовах глобальної кризи

Економічна природа та причини виникнення фінансових дисбалансів. Формування інституційного дизайну макрофінансової стабільності: практика ЄС та уроки для України. Чинники порушення фінансової рівноваги у банківському секторі економіки України. Основні напрями реалізації Комплексної програми розвитку фінансового ринку України.

Тема 14. Глобальні ризики фінансової нестабільності

Глобальна фінансова нестабільність: індикатори визначення. Фінансово-економічні шоки в глобальній економічній динаміці. Боргова стійкість держави в умовах глобальної фінансової нестабільності. Напрями забезпечення стійкості економіки в умовах глобальної фінансової нестабільності.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Денна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль №1 «Сучасна парадигма формування глобальної фінансової та банківської систем»					
1.1	Методологічні засади глобальної трансформації національних фінансових систем	6	2	2	4
1.2	Світові фінансові центри, міста-мегаполіси і їх вплив на кон'юнктуру міжнародного фінансового ринку	6			4
1.3	Диверсифікація фінансово-банківської діяльності в умовах глобалізації	6	2	2	4
1.4	Вплив світової економічної кризи на розвиток національних банківських систем	6			4
1.5	Фінансові інновації в глобальній банківській діяльності	6	2	2	4
1.6	Валютні інструменти забезпечення стабільності глобального розвитку	6			4
1.7	Динаміка глобальних валютних резервів та проблема глобальної ліквідності	6	2	2	4
1.8	Національні монетарні режими та їх зовнішні наслідки	6			4
1.9	Глобальні тенденції розвитку корпоративних фінансів	6	2	2	4
1.10	Інституціональне підґрунтя фіскальних трансформацій в умовах глобальних змін	6			4
1.11	Банківський ресурс досягнення міжнародного конкурентного статусу економіки	8	2	2	4
1.12	Транскордонна міграція капітальних ресурсів: світові тенденції і вигоди для України	8	2	2	4
1.13	Фактори фінансової дестабілізації економічного розвитку України в умовах глобальної кризи	8	2	2	4
1.14	Глобальні ризики фінансової нестабільності	6	2	2	2
	Модульна контрольна робота №1				
Усього за модулем №1		90	18	18	54
Усього за навчальною дисципліною		90	18	18	54

2.2. Перелік питань для підготовки до екзамену

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми та доповнюється до відома аспірантів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- лекція-бесіда;
- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- семінар-дискусія;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійній підготовці, роботі з навчальною літературою та статистичними даними, пошуковими та дослідницькими завданнями.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Онишко С. В. Регулювання фінансових ринків в умовах глобалізації [Текст]: навч. посіб. / Св. В. Онишко, С. В. Онишко, В. А. Новицький ; Ун-т держ. фіск, служби України. - Ірпінь : УДФСУ, 2018. - 305 с.

3.2.2. Савастєєва О. М. Фінансові системи зарубіжних країн [Текст] : навч. посіб. / Савастєєва О. М. ; Одес. нац. ун-т ім. - Київ : Гуляєва В. М., 2019. - 177 с.

Допоміжна література

3.2.3. Варцаба В. І. Сучасне банківництво: теорія і практика [Текст] : навч. посіб. / Варцаба В. І., Заславська О. І. ; Держ. ВНЗ "Ужгород, нац. ун-т". - Ужгород : Говерла, 2018. - 363 с.

3.2.4. Житар М. О. Фінансова архітектура економіки України в умовах глобальних трансформацій [Текст] : монографія / М. О. Житар ; Чернігів, нац. технол. ун-т. - Чернігів : ЧИГУ, 2020. - 351 с.

3.2.5. Момот О. М. Виміри експансії транснаціонального банківського капіталу в Україні та світі [Текст] : монографія / О. М. Момот ; Чернігів, нац. технол. ун-т. - Харків : Панов А. М., 2018. - 531 с.

3.2.6. Павлюк О. О. Сучасні світові стандарти банківського регулювання та їх імплементація в Україні [Текст] : монографія / О. О. Павлюк ; Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2018. - 280 с.

3.2.7. Соціальні, економіко-правові та фінансові виклики в умовах глобальних трансформацій [Текст] : монографія / [за ред.: Л. Гур'янової, В. Цибакової] ; [Харків, нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця]. - Братислава ; Харків : ВШЕМ - ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. - 187 с.

- 3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1. www.bank.gov.ua - Офіційний сайт Національного банку України

3.3.2. www.worldbank.org - Офіційний сайт Групи світового банку

3.3.3. www.imf.org - Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ АСПІРАНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної аспірантом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів
I семестр	
Відповіді на практичних заняттях (5 б. х 5)	25
Виступ на практичному занятті з презентацією на задану тему (10х4)	40
Виконання експрес-завдань (3 б. х 1)	3
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 аспірант має набрати не менше 41 бала</i>	
Виконання модульної контрольної роботи № 1	20
Усього за модулем № 1	60
Семестровий екзамен	40
Усього за дисципліною	100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються аспіранту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 3).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих аспірантом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана аспірантом за результатами виконання та захисту курсового проекту/роботи в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відомості модульного контролю.

4.5. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Таблиця 4.2

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Відмінно / Excellent	90-100
Добре/Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59